

Αφαίρεση και αυστηρότητα δομής

ΜΕΡΙΚΕΣ φορές οι εντυπώσεις από μια παράσταση βολικό θα ήταν να γράφονται σε δύο στίλβες, μοιρασμένες με απλοϊκό τρόπο σε αρνητικές και θετικές. Βολικό για μένα, τη γράφουσα, και ταυτόχρονα ενδεικτικό για την αδυναμία μου να συνυπολογίσω και να συνοψίσω τις αντιδράσεις στο θέαμα που έχω παρακολουθήσει. Δεν θα ακολουθήσω κυριολεκτικά τη δίστιλη δομή, αλλά τη λογική του διαχωρισμού των εντυπώσεων μάλλον δεν θα αποφυγώ.

Η παραγωγή της ΕΘΑΛ του έργου του Γερμανού συγγραφέα Ραλφ Σίμελφενιχ «Η γυναίκα από το παρελθόν» παραλαμβάνει το κοινό με το εντυπωσιακό εξαιτίας του απόλυτα μη αφηγηματικού κονστрукτιβισμού αλλά και εξαιτίας του μεγέθους του σκηνικού του Χάρντ Καυκαρίδη. Η καθαρή, ανέκφραστη ξύλινη επιφάνεια της επιβλητικής κατασκευής, η γερά κατασκευασμένη ξύλινη πόρτα που οδηγεί στο πουθενά, η διαμόρφωση του σκηνικού χώρου με το διαχωρισμό του σε στενή λωρίδα της δράσης που φαίνεται και το μεγαλύτερο μέρος όπου τα πρόσωπα και η δράση χάνονται σε προσωρινή ανυπαρξία προϊδέαζαν, δημιουργούσαν την προσδοκία κάποιου αφαιρετικού θεατρικού πειράματος. Ο σκηνοθέτης Στέφανος Κοτσιώκος βασίζεται σ' αυτή την εικαστική προετοιμασία εδάφους, καθώς επιδιώκει την εφαρμογή της ίδιας αισθητικής στην ερμηνεία του κειμένου του Σίμελφενιχ. Η σκηνοθετημένη από τον Κοτσιώκο δράση χαρακτηρίζεται από αφαίρεση, αυστηρότητα δομής, την ιδιαίτερη σημασία που δίνεται στο στοιχείο του κενού. Το κενό χρησιμοποιείται όχι μόνο στο επίπεδο του χώρου, αλλά και στο επίπεδο του χρόνου. Το ερμηνευμένο ως προσωρινή ανυπαρξία κενό εναλλάσσεται με τις από το πουθενά εμφανίσεις της Γυναίκας από το παρελθόν, δικαιολογεί τις επαναλήψεις των σκηνών. Δικαιολογεί όμως και τις αναπάντητες ερωτήσεις που ο σκηνοθέτης αφήνει να αιωρούνται και τις ανεκμετάλλετες αρετές του κειμένου;

Κάπου στη μέση της παράστασης αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι ότι αυτά που ακούγονται στο κείμενο είναι περισσότερα και πιο ενδιαφέροντα απ' εκείνα που φαίνονται στη σκηνή. Πιστεύω πως ο Κοτσιώκος επικεντρώθηκε στο πρώτο επίπεδο του έργου, στο μορφικό. Όμως το στοιχείο των επαναλήψεων των σκηνών είναι για τον Ραλφ Σίμελφενιχ τροπικό. Ο τρόπος είναι προορισμένος από το συγγραφέα να οδηγήσει σε βαθύτερα στρώματα, να απελευ-

θερώσει το άρωμα του έργου, να θέσει (και μεν συγκαλυμμένο κάτω από την αιγινματική φόρμα) προβληματισμό για το χρέος και την αθέτησή του, για το ψέμα και το αντίτιμό του, για την προδοσία και την τιμωρία, για το βάρος του παρελθόντος που υπερισχύει σε σχέση με όλους τους άλλους χρόνους.

Μεταξύ των φορμαλιστικών στοιχείων της παράστασης της ΕΘΑΛ υπήρχαν και τέτοια που φάνταζαν αιτιόλογα στη δοσμένη από το συγγραφέα μορφή. Αναφέρομαι στα επεισόδια με την Τίνα (Μαρίνα Βρόντη) με την ξαφνική εισαγωγή των οπτικών μέσων που δεν χρησιμοποιούνται σε άλλες σκηνές. Προσωπικά δεν βρήκα το νόημα της τεχνητής αποδόμησης της σκηνής και δεν αντιλήφθηκα τη σημαίνουσα διαφορά των μονολόγων της Τίνας με το υπόλοιπο κείμενο. Η προβολή του προσώπου της ηθοποιού προσέδιδε στο λόγο της δυσανάλογα υπερτονισμένη σημασία. Στις απαλλαγμένες από τη χρήση μέσων σκηνές η Μαρίνα Βρόντη είναι πιο ελεύθερη

και πιο αποτελεσματική.

Η φυσικότητα και η ζωντανία του Κωνσταντίνου Γαβριήλ (Άντυ) πήγαιναν κάπως κόντρα στην παγιδευμένη στην αφαίρεση υποκριτική συμπεριφορά της Έλενας Χριστοφί (Κλαούντια) και του Φίλιππου Σοφιανού (Φρανκ). Κι όμως αυτή η φυσικότητα με την οποία ο Άντυ του Κωνσταντίνου Γαβριήλ διέπραττε τη δική του προδοσία ολοκλήρωνε το συγγραφικό σχέδιο.

Όταν η Τζωρτζίνα Τάτση εμφανιζόταν στην πόρτα, την συνόδευε ένας παγωμένος αέρας μυστηρίου. Ο ρόλος της πήγαινε, αυτή ήταν η πρώτη και δυνατή εντύπωση. Αλλά η ελάχιστη διαφοροποίηση της συμπεριφοράς της στις επαναλαμβανόμενες σκηνές καθυστερούσαν τη διεύθυνσή μας σ' εκείνα τα βαθύτερα στρώματα του κειμένου για τα οποία λέγαμε πιο πάνω.

«Η Γυναίκα από το παρελθόν» του Ραλφ Σίμελφενιχ από την ΕΘΑΛ. Μετάφραση: Αθηνά Παραπονιάρη. Σκηνοθεσία: Στέφανος Κοτσιώκος. Σκηνικά/Κοστούμια: Χάρης Καυκαρίδης. Σχεδιασμός φωτισμών: Βασίλης Πετινάρης. Μουσική επιμέλεια: Στέφανος Κοτσιώκος. Παίζουν: Φίλιππος Σοφιανός, Έλενα Χριστοφί, Τζωρτζίνα Τάτση, Μαρίνα Βρόντη, Κωνσταντίνος Γαβριήλ.

Θέατρο

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ